

Beslutningsforslag nr. B 39. Fremsat den 24. februar 1982 af Svend Heiselberg (V), Bertel Haarder (V), Ellemann-Jensen (V), Bjørn Elmquist (V) og Hans Jørgen Holm (V)

Forslag til folketingsbeslutning

om ændring af hviletidsbestemmelserne

Folketinget opfordrer arbejdsministeren til omgående at ophæve sin bekendtgørelse nr. 372 af 15. august 1980 om hviletid og fridøgn og derefter udarbejde nye regler, der i langt højere grad udnytter ministerens mulighed for i medfør af arbejdsmiljølovens § 52 at

dispensere fra hovedreglen i § 50 (11-timersreglen), når særlige forhold gør sig gældende, når de berørte organisationer ikke kan blive enige om en konkret udmøntning på et område.

Bemærkninger til forslaget

Forslaget betyder på kort sigt ingen ændringer i bestående aftaler. Forslaget får den virkning, at bestemmelserne ved de kommende overenskomstforhandlinger kan fraviges ved frie forhandlinger, uden at den ene part kan benytte sig af, at manglende enighed giver de almindelige regler retskraft.

Disse regler er – ikke mindst på grund af arbejdsministerens mangel på smidighed – særdeles kostbare og helt ubrugelige på store områder.

De har bl.a. afstedkommet over tusind nye stillinger på hospitalerne og et lige så stort antal nye stillinger på amtskommunernes døgninstitutioner. Omkostningerne herved andrager 300–400 mill. kr., som ikke på nogen måde er kommet patienterne og børnene til gode. F.eks. betyder reglerne på døgninstitutionerne alt for hyppige vagtskift, således at de samme mennesker ikke længere må lægge børnene i seng og tage dem op. Endvidere vil en række små institutioner blive nedlagt, fordi de nye arbejdstidsregler gør dem alt for kostbare at bevare.

På hospitalerne er det næsten makabert, at der

bruges flere hundrede mill. kr. til dette formål, mens ventelisterne stadig er utåleligt lange med ventetider på op til tre år for en hofteoperation. I folkeskolen er situationen, ifølge forældreorganisationen »Skole og Samfund« langt fra tilfredsstillende, selv om der er sket visse lempelser, takket være folketingets pålæg til ministeren.

Heller ikke personalet er generelt tilfreds med de nye regler. Indtil nu har kapitel 9 i arbejdsmiljøloven afstedkommet arbejdsnedlæggelser i Danmarks Radio, på hospitalerne og i Københavns kommune (snerydningen), fordi personalet hurtigt opdagede, at det for den ansatte kan være langt mere bekvemt at lægge arbejdstiden i lidt større klumper med deraf følgende mere sammenhængende fritid.

De nye regelsæt omkring hviletid og fridøgn har ikke på nogen måde rod i nogen teknisk-økonomisk eller anden samfundsmæssig udvikling. Tværtimod har vi aldrig haft så kort arbejdstid, så godt arbejdsmiljø og så sunde og veloplyste borgere som i dag. Der er altså mindre brug for dette nye bureaukrati end nogen sinde.

Lov om arbejdsmiljø, kapitel 9

Kapitel 9

Hviletid og fridøgn

§ 50. Arbejdstiden skal tilrettelægges således, at der i hvert døgn, regnet fra normal arbejdstids begyndelse, gives den ansatte en sammenhængende hvileperiode på mindst 11 timer.

Stk. 2. Hvileperioden kan nedsættes til 8 timer ved

- 1) holdskifte i virksomheder, der arbejder i flerholdsdrift,
- 2) landbrugsarbejde indtil 30 dage i et kalenderår.

Stk. 3. Lastning og losning, der fortrinsvis udføres af løsarbejdere, og nødvendige arbejder i tilslutning hertil, såsom lager- og pakhusarbejde, omfattes ikke af stk. 1 og 2. Såfremt der ved sådant arbejde udføres overarbejde, bortset fra arbejde, der udføres med skiftende hold, samt arbejde ved de indenrigske rutebåde og landbrugseksportbådene, skal der fra overarbejdets ophør være mindst 9 timers samlet hvil, forinden de pågældende arbejdere atter beskæftiges.

§ 51. Når naturomstændigheder, ulykker, maskinsammenbrud eller lignende uforudsete begivenheder forstyrrer eller har forstyrret den regelmæssige drift af virksomheden, kan bestemmelserne i § 50 fraviges i det omfang, det er nødvendigt, indtil regelmæssig drift er genoprettet. Fravigelsen skal noteres i tilsynsbogen eller anden tilsvarende dokumentation, jfr. § 78.

§ 52. Fravigelser fra § 50 kan i øvrigt tillades af direktøren for arbejdstilsynet når

- 1) arbejdets udførelse efter dets art ikke kan opsættes, eller
- 2) særlige arbejdsformer gør en fravigelse nødvendig.

Stk. 2. Fravigelser for en enkelt hvileperiode kan i disse tilfælde ske uden forudgående

tilladelse, hvor denne ikke kan indhentes i rette tid. Fravigelsen skal da snarest muligt meddeles skriftligt til arbejdstilsynet.

Stk. 3. For fag og faglige områder eller særlige arbejdsformer, hvor forholdene gør det nødvendigt, kan arbejdsministeren fastsætte regler om den daglige hvileperiode, herunder om

- 1) nedsættelse af den daglige hvileperiodes længde til 8 timer,
- 2) hvileperiodens beliggenhed.

Stk. 4. Arbejdsministeren kan fastsætte regler om, under hvilke vilkår bestemmelserne om den daglige hvileperiode kan fraviges ved aftale.

§ 53. Inden for hver periode på 7 døgn skal de ansatte have et ugentligt fridøgn, der skal ligge i umiddelbar tilslutning til en daglig hvileperiode. Det ugentlige fridøgn skal så vidt muligt falde på søndage og så vidt muligt samtidig for alle, der er ansat i virksomheden.

Stk. 2. Reglen i stk. 1, 2. pkt., gælder ikke for landbrug og gartneri.

Stk. 3. Hvis det er påkrævet, kan det ugentlige fridøgn udskydes og erstattes af tilsvarende frihed senere

- 1) ved arbejde med pasning af mennesker, dyr og planter,
- 2) ved arbejde, der er nødvendigt for at bevare værdier.

Stk. 4. Stk. 1 kan endvidere fraviges, når naturomstændigheder, ulykker, maskinsammenbrud eller lignende uforudsete begivenheder forstyrrer eller har forstyrret den regelmæssige drift af virksomheden. Fravigelsen skal noteres i tilsynsbogen eller anden tilsvarende dokumentation, jfr. § 78.

§ 54. Fravigelse fra § 53, stk. 1, kan i øvrigt tillades af direktøren for arbejdstilsynet, når

- 1) arbejdets udførelse efter dets art ikke kan opsættes, eller
- 2) særlige arbejdsformer gør en fravigelse nødvendig.

Stk. 2. Fravigelse for et enkelt fridøgn kan i disse tilfælde ske uden forudgående tilladelse, hvor denne ikke kan indhentes i rette tid. Fravigelsen skal da snarest muligt meddeles skriftligt til arbejdstilsynet.

Stk. 3. Under særlige forhold kan arbejdsministeren fastsætte tidsbegrænsede undtagelser fra reglen om det ugentlige fridøgn i § 53.

§ 55. For fag og faglige områder eller særlige arbejdsformer, hvor forholdene gør det nødvendigt, kan arbejdsministeren fastsætte regler om det ugentlige fridøgn, herunder om omlægning af det ugentlige fridøgn.

§ 56. Arbejdsministeren kan fastsætte reg-

ler om, under hvilke vilkår bestemmelserne om det ugentlige fridøgn kan fraviges ved aftale.

Stk. 2. Personer i overordnede stillinger samt repræsentanter og agenter, der arbejder uden for virksomhedens faste arbejdssted, omfattes kun af §§ 50 og 53 i det omfang, det nærmere fastsættes af arbejdsministeren.

§ 57. For arbejde, der i særlig grad kan bringe sikkerhed og sundhed i fare, kan arbejdsministeren fastsætte regler om begrænset arbejdstid for dette arbejde.

§ 58. Regler, der fastsættes efter § 52, stk. 3, § 55 og § 57, kan uanset § 2, stk. 1 og 2, omfatte enhver, der fører eller er besætningsmedlem på et køretøj, herunder køretøjer i international vejtransport, såvel her i landet som i udlandet.